

Vzpomínková akce u příležitosti 73. výročí Křišťálové noci se konala v liberecké synagoze

09. 11. 2011 18:45

Hejtman Libereckého kraje Stanislav Eichler (ČSSD), jeho statutární náměstkyně Lidie Vajnerová (SOS) a náměstek pro dopravu Martin Sepp (ČSSD) ze zúčastnili vzpomínky na oběti holocaustu. Pozvání na vzpomínkovou akci přijal také velvyslanec Státu Izrael v České republice J. E. Yaakov Levy a tajemnice pro lidská práva, velvyslanectví Spojených států amerických Kelly Kopcial. Vzpomínkové akce se dále účastnila primátorka města Liberce Martina Rosenbergová (ČSSD) a její náměstci a zástupci českých Židovských obcí v čele s vrchním zemským rabínem Karolem Sidonem.

Vzpomínková akce začala v obřadní síni historické radnice v Liberci, kde se konalo setkání izraelského velvyslance a zástupkyně amerického velvyslance s hejtmánem Libereckého kraje, s primátorkou Statutárního města Liberce a s představiteli Federace židovských obcí.

V úvodním proslovu řekl hejtman: „Sešli jsme se zde, abychom pietně vzpomněli oběti holocaustu, oběti, které byly systematicky pronásledovány a hromadně vyvražďovány v době druhé světové války. Den našeho setkání rozhodně nebyl vybrán náhodně. Jak všichni velmi dobře víme, před 73 lety v noci z 9. na 10. listopadu vypukl velký protižidovský pogrom, tak zvaná „Křišťálová noc“. Připomeňme, že v oblasti dnešního Libereckého kraje hořely v těch dnech hned tři synagogy, a to v Liberci, v Jablonci nad Nisou a v České Lípě. Vypáleny byly také synagogy v nedaleké Žitavě a ve Zhořelci. Jako první byla zapálena synagoga v Liberci, o čemž bezprostředně po události obšírně informoval tehdejší deník České slovo v článku Jak hořela synagoga v Liberci. Dovolte mi zachovat ryzost okamžiku a citovat část textu, ve kterém autor mimo jiné píše:

„... před druhou hodinou se rozšířila zvěst, že hoří židovský kostel v Liberci. V malé chvíli byly ulice kolem kostela zaplněny tisíci diváky. Hasiči, vojsko a SA oddíly stáli kolem hořícího kostela, aniž zabraňovali požáru. V okamžiku, kdy vyšlehly první plameny, byl oheň fotografován nesčíslnými fotoaparáty z řad německých důstojníků. V řadách diváků ovšem převládaly výkřiky spokojenosti a posměšné poznámky o židech... Všichni lidé čekali, až požár zachvátí věž nad vchodem kostela. Stalo se tak v půl třetí a přesně ve dvě čtyřicet hodin se zřítila kopule, za níž se k nebi tyčila židovská

hvězda. Zřícení hvězdy bylo doprovázeno křikem tisíce diváků... Po zřícení židovské hvězdy se část diváků rozešla, ale během odpoledních hodin a večera se vystřídali u ohně skoro všichni liberečtí Němci, kteří vesměs projevovali uspokojení nad zkázou židovského chrámu, který byl ponechán svému osudu a hořel ještě dlouho do noci...”

Před 73 lety započala nejen tragédie Židů, ale i smutné a bolestné přesuny Čechů z okupovaných Sudet do okleštěného Československa po Mnichovské smlouvě. V Říšské župě Sudety tak klesl během několika měsíců počet židovského obyvatelstva o 90 procent, počet obyvatelstva českého se snížil o 56 procent. O několik málo let později ale již bylo jedno, zda Židé žili na té či oné straně hranice. Všichni totiž směřovali jedním směrem – do ghett a poté do transportů vypravených do koncentračních táborů a plynových komor, v nichž do konce války zahynuly dvě třetiny evropských Židů. Toto je memento, proč si musíme holocaust stále připomínat, abychom předcházeli a navždy tak zamezili dalším zločinům proti lidskosti, neboť listopadový pogrom roku 1938 je považován za symbolický i praktický mezník v nacistické protizidovské izolační a likvidační politice v novodobé historii.

Dnešek je ale také připomenutím změněných vztahů mezi Čechy, Němci a Židy. Symbolem toho zde v Liberci je „Stavba smíření“ – moderní Krajská vědecká knihovna a tzv. Nová či Malá synagoga, které stojí na základech vypáleného židovského chrámu. A právě v Nové synagoze se zanedlouho uskuteční druhá část dnešní pietní vzpomínky, která bude, jak věřím, nejen manifestací současných přátelských vztahů mezi našimi třemi národy, ale také vzájemné solidarity se všemi slušnými lidmi – bez rozdílu pohlaví, věku, původu, jazyka, světonázoru, náboženského vyznání či zdravotního stavu.”

Po dalších projevech účastníci setkání přešli do liberecké synagogy – Stavby smíření, kde se uskutečnil obřad k uctění památky obětí holocaustu pod vedením kantora Židovské obce Liberec Michala Foršta. Obřad doprovázel pěvecký sbor Severáček.

Vzpomínka na oběti holocaustu byla pořádána ve spolupráci Libereckého kraje, Statutárního města Liberce a Židovské obce Liberec.